

Kommentarer til Meld. St. 8 (2018-2019) Kulturens kraft – kulturpolitikk for framtida

8.februar 2019

Creo – forbundet for kunst og kultur er Norges største kunstnerorganisasjon med snart 9.000 medlemmer. Creos medlemmer arbeider innenfor alle deler av kulturlivet; Noen er artister, noen er utøvende musikere i et band, i et ensemble, i en kirke eller i et orkester. Noen er pedagoger eller underviser i musikk eller andre kunsthøgskoler, på videregående skoler, i private og kommunale kulturskoler, ved en høyskole eller et universitet. Noen er låtskrivere eller komponister eller begge deler. Noen danser ballett eller moderne dans, noen jobber med lyd og lys eller gjør andre ting «bak scenen» og noen er musikkterapeuter.

Creo – forbundet for kunst og kultur het tidligere Musikernes fellesorganisasjon (MFO).

I Meld.St. 8 (2018-2019) etableres følgende samfunns mål for kulturpolitikken:

Eit levande demokrati der alle er frie til å ytre seg, og der mangfold, skaparkraft og kreativitet er høgt verdsett. Eit inkluderande samfunn der kunst og kultur av ypparste kvalitet inspirerer, samlar og lærer oss om oss sjølv og omverda.

Dette er overordnede mål Creo kan stille seg bak. Men dette er abstrakte mål som i den praktiske politikken må fylles med innhold. Et aktivt og mangfoldig kunst- og kulturliv er viktig for å gi den enkeltes liv et rikere og mer fullverdig innhold. Kultur bidrar også til verdiskapning, kompetanse, læring, helse og toleranse. Kunst- og kulturuttrykk har en verdi i seg selv og for seg selv.

Alle må gis tilgang til kunstopplevelser og kulturaktiviteter. Dette sikres best gjennom offentlig finansiering og gode og forutsigbare støtteordninger. Kulturen er en vesentlig del av det offentlige ordskiftet, og både enkeltkunstnere, frie kunstnergrupper og kulturinstitusjonene spiller en sentral rolle for debatt, demokrati, ytringsfrihet og meningsdannelse.

Vi vil i dette notatet komme med konkrete forslag til flere av de prioriteringene og forslagene til videre oppfølging som departementet la fram i stortingsmelding 8 (2018-2019). Vi sier også til vårt tidligere innsendte notat pr 15.11.2017.

Vi vil også minne om – noe også denne meldingen gjør – om det arbeidet som ble lagt ned i Kulturutredningen fra 2014, og at det bare ved å lese oppsummeringen er det mange ting der som så absolutt er relevant å ta med seg i dag. Som det at;

- Å opprettholde og styrke den kulturelle infrastrukturen er en viktig forutsetning for et levende demokrati. Det må legges til rette for mangfold av kunstnere og kulturuttrykk, og for at hele befolkningen skal kunne delta i kunst- og kulturlivet.

- Tiltakene bør bygges opp nedenfra med utgangspunkt i lokale forutsetninger, menneskelige ressurser, prioriterte ønsker og behov. Samtidig som det må være et mål med mest mulig likeverdighet i tilbud i hele landet.

Kommentarer til kap. 2 Kunstens og kulturlivets plass i samfunnet

I meldingens kapittel 2 fremheves kunstnerens viktige funksjon og plass i samfunnet, og at kunsten har en sentral rolle i vårt moderne samfunn. Etter vårt syn treffer teksten her godt på mange områder. Vi er også tilfreds med at regjeringen slutter seg til utsagnet om at «et kulturliv som ikke etterstreber kvalitet, vil heller ikke kunne oppfylle andre samfunnsmessige oppgaver». Det skulle selvfølgelig bare mangle, og er etter vårt syn en selvfølgelighet, men selvfølgeligheter må også vedlikeholdes, så også i en stortingsmelding.

Men når det kommer til teksten om infrastruktur mener vi at meldingen har en noe snever tolking av dette begrepet. Etter vårt syn burde utdanningsfeltet fått en sentral posisjon i diskusjonen om hva som bygger infrastruktur på områdene ytringsfrihet, tilgang til kunst og kultur for flest mulig, det å skape interesse for forskjellige kulturuttrykk og for å sikre rekruttering både til det frivillige og det profesjonelle kulturlivet.

Vi etterlyser derfor en dypere og bredere diskusjon rundt skoleverkets sentrale plass som arena for utvikling av våre innbyggers kulturelle kapital. Skolen har en viktig rolle som formidler av kunnskap, ferdigheter og verdier knyttet til kunst og kultur. Kulturell kompetanse kommer til å ha stor betydning for framtidens arbeidsliv, næringsliv og samfunnsliv. Vi mener det må arbeides for å øke skoleverkets kompetanse innenfor estetikk, kunst og kultur, og at alle de humanistiske fagene framover må betraktes som en sentral del av grunnutdanningen og verdsettes høyere og styrkes ytterligere i hele utdanningsløpet. For oss er det viktig å påpeke at det humanistiske perspektivet, der dannelsesbegrepet står i sentrum, innarbeides så tidlig som mulig. Vi vil her forstå dannelsesbegrepet som en livslang utviklingsprosess, der ferdigheter og kompetanser på de åndelige, kulturelle og sosiale områdene står sentralt. Dette burde etter vårt syn vært en del av diskusjonen rundt kunstens og kulturlivets plass i samfunnet.

Kommentarer til kapittel 3 Utviklingstrekk i samfunnet og kulturlivet

I kapittelet vises det til forskningsprogrammet CASE i Storbritannia, der det vises til en økning i barns kognitive ferdigheter som følge av deltakelse i strukturerte kunstaktiviteter.

Etter vårt syn burde dette blitt utdypet ytterligere. Vi etterlyser her en diskusjon og definisjon på hva departementet mener med «strukturerte» kunstaktiviteter. Vi vil her peke på at skolens sentrale rolle burde vært diskutert, da det er i skolen alle får delta i strukturerte kulturaktiviteter. Og vi vil i forlengelsen av det peke på våre krav om **kompetansekrav for å undervise i musikk, og i kunst- og håndverk, på samme nivå som for andre fag, dvs minimum 60 studiepoeng på ungdomstrinnet og minimum 30 studiepoeng på trinnene 1 til 7**. Generelt savner vi en redegjørelse fra regjeringen på hvordan de ser for seg at skoleverkets skal gjøres i stand til å bidra inn i utviklingen av framtidens kunst- og kulturliv.

Kommentarer til kapittel 4 Tilbakeblikk på kulturpolitikken i Noreg

Etter vårt syn gir dette kapittelet et kort og korrekt overblikk over de viktigste kulturpolitiske trekkene i Norge etter 1814. Om vi skal trekke frem enkeltinstitusjoner så er det godt å se at Regjeringen så tydelig peker på den sentrale rollen kirken, Forsvarets musikk og skoleverket har hatt i norsk kultur- og samfunnsutvikling.

Kommentarer til kapittel 5 Kulturpolitikken fremover.

Regjeringen mener at prinsippet om armlengdes avstand fremdeles skal legges til grunn, og viser også til at dette prinsippet omtales som «kulturpolitikken grunnlov». Dette stiller vi oss selvfølgelig bak. Det må være et overordnet politisk mål at kulturlivet skal kunne utvikle seg mest mulig på egne premisser uten statlig overstyring.

Når det gjelder avsnittet om kvalitet så er vi glade for at departementet «ambisjoner på vegner av norsk kunst- og kulturliv og ønsker å leggje til rette for at enkeltkunstnarar og kulturinstitusjonar held fram den gode kvalitative utviklinga dei er inne i.» Vi senere i dette notatet komme tilbake til hva vi mener er gode og hensiktsmessige tiltak i den forbindelse.

Under målet om dannelse og kritisk refleksjon vil vi igjen etterlyse utdanningsfeltets sentrale plass. For oss er det viktig å påpeke at det humanistiske perspektivet, der dannelsesbegrepet står i sentrum, innarbeides så tidlig som mulig. Vi vil her forstå dannelsesbegrepet som en livslang utviklingsprosess, der ferdigheter og kompetanser på de åndelige, kulturelle og sosiale områdene står sentralt. Vi mener at det i et samfunn preget av kompleksitet, større mangfold og en stadig raskere endringstakt er det et særlig behov for å styrke elevenes kompetanse i å forstå, tolke og reflektere kritisk over et mangfold av ytringsformer, herunder kunstneriske ytringer. De humanistiske fagene bidrar nettopp til en slik fortolkingskompetanse med stor verdi for demokratiet og samfunnsutviklingen framover. Derfor blir skole-, barnehage- og lærerutdanningspolitikken også viktig i diskusjonen om dannelse i en kulturpolitisk kontekst.

I meldingen skrives det at «alle skal få sjansen til å ta del i kulturaktivitetar», og at «kulturgoda skal vere tilgjengelege for alle grupper i befolkninga, uavhengig av sosial og kulturell bakgrunn, alder, kjønn og funksjonsevne». Dette er ambisiøse mål som, om de skal kunne bli noe mer enn luftige lovnader og tomme løfter, må følges opp av konkrete og målrettede tiltak. Vi vil i den forbindelse igjen etterlyse en diskusjon rundt skoleverkets rolle i denne forbindelsen, og også spørre om hvorfor kulturskolen ikke er nevnt under dette avsnittet. ***Vi vil minne om at kulturskolen, ved siden av skoleverket, er den eneste virksomheten som driver med utdanning av barn og unge i kulturfagene og som samtidig er tilstede i alle landets kommuner.***

Det vektlegges videre viktigheten av gode fysiske arenaer og møteplasser, og spesielt nevnes øvingsrom, dansestudio, scener, samfunnshus og lignende. Gode og tilpassede lokale kulturarenaer er avgjørende for å utvikle talentene, og for å gi både det frivillige og det profesjonelle kulturlivet utviklende og inspirerende rammevilkår. Det er derfor avgjørende at øvingslokaler, framføringslokaler og visningsarenaer er tilpasset den bruken som foregår. ***Derfor må musikkutstyrsordningen utvides, og nasjonale standarder som NS 8178 «Akustiske kriterier for rom og lokaler til musikkutøvelse» legges som premiss ved prosjektering av lokaler som skal brukes til musikkformål.***

Kommentarer til kapittel 6 Kunstpolitikk

Vi vil under dette kapittelet, og de resterende kapitlene, primært komme med kommentarer og forslag til avsnittene om prioriteringer og videre oppfølging. Departementet foreslår her å «Forenkle og styrkje rammevilkåra og dei sosiale rettane til sjølvstendig næringsdrivande kunstnarar».

Vi har i den forbindelse følgende innspill og forslag til konkrete tiltak:

Mange kunstnere er helt eller delvis selvstendig næringsdrivende og har ikke rett til sykepenger de første 16 dagene av en sykmeldingsperiode, og får deretter ikke mer enn 75 prosent av sykepengegrunnlaget. Frivillig tilleggsforsikring er oftest for dyr for denne gruppen. **Folketryktdloven må derfor endres slik at selvstendig næringsdrivende kunstnere får rett til 100 prosent sykepengedekning fra første sykedag.**

En utfordring for selvstendig næringsdrivende er at alle skattefradrag fører til redusert overskudd og til dårligere økonomisk grunnlag for trygdeytelser. Vi mener derfor **det bør innføres minstefradrag på næringsinntekt, tilsvarende dagens minstefradrag på lønnsinntekt, og at man må arbeide for å fjerne den negative effekten som investeringer i egen næringsvirksomhet har for beregningsgrunnlaget av trygdeytelser.**

Frilansere og selvstendig næringsdrivende har dårlige pensjonsordninger. Vi mener det bør bli mulig for arbeidsgivere å legge til rette for pensjonssparing for arbeidstakere med korte ansettelser. Vi ønsker også endringer i reglene for skattefavisert pensjonsspareordning for selvstendig næringsdrivende, slik at også næringsdrivende med lave inntekter får en reell mulighet til sparing til egen pensjon. Det bør også utredes hvordan pensjonslovgivningen kan tilrettelegge for en god samordning av pensjonsopptjening for de med kombinasjonsinntekt fra ulike tilknytningsformer. **Pensjon fra første dag og første krone, med rett til å få med seg opptjent pensjonskapital uavhengig av lengden på arbeidsforholdet, vil være avgjørende for kunstnere med kortvarige arbeids- oppdragsforhold og lave inntekter.**

Mange selvstendig næringsdrivende kunstnere opplever at de ikke får arbeidsoppdrag uten å måtte ta dem i egen næring. I mange situasjoner handler dette om tvungent, uekte næringsoppdrag. **Vi foreslår derfor at det nedsettes et lovutvalg som vurderer arbeidsmiljølovens begrepsapparat.** Arbeidsrettslige verneregler må gjelde hvis avtalen forventer eller stiller krav om arbeidsplikt. En definisjon av arbeidstaker – og arbeidsgiverbegrepet må avklares.

Det er også verdt å nevne at det blant mange av kunstnergruppene vi representerer, ikke finnes mange som er fast ansatte. Til tross for dette skal – og bør – det ikke være slik at de som, for eksempel, ønsker å leve av musikk, i tillegg til å skape musikk, nærmest må bli en entreprenør. I dette inngår det nemlig at man skal ha inngående kunnskap om kontraktsrett, opphavsrett, selskapsrett, trygderett, arbeidsrett, markedsføring og promotering samt det økonomiske aspektet ved musikkbransjen generelt – for å nevne noe.

[Kommentarer til kapittel 7 Digitale muligheter](#)

Avgjørelsen om hvorvidt artikkel 13 om value gap i det foreslåtte opphavsrettsdirektivet vil vedtas ligger nå hos EU-parlamentet, Rådet og EU-Kommisjonen. De tre institusjonene er midt i de såkalte «trilog»-forhandlingene og prøver å enes om en endelig direktivtekst.

Kort oppsummert går artikkel 13 ut på at plattformtjenester som YouTube og Facebook må inngå rettferdige lisensavtaler med rettighetshavtere. Bestemmelsen ble forslått av Kommisjonen som et svar på det økende value gap-problemet. «Value gap» er en samlebetegnelse på misforholdet som oppstår i hvem som får betalt når store plattformtjenester bruker kreativt innhold i sine tjenester uten at det er betalt for dette.

Verdigapet er den største utfordringen for den kreative industrien og har kommet i kjølevannet av den omfattende digitaliseringen. Utfordringen knyttet til plattformtjenester som YouTube er at kreativt innhold ofte lastes opp av brukere og generer inntekter til tjenestene, blant annet ved bruk av annonsørinnhold og annen reklame, uten at rettighetshaverne tjener økonomisk på det.

I følge en rapport fra IFPI, tjener norsk musikkindustri mer enn dobbelt så mye på salg av vinyl som på YouTube. Det er svært problematisk når vi vet at 9 av 10 nordmenn streamer musikk og at halvparten av disse bruker YouTube som primærkilde til musikk.

I tillegg til å være en stor utfordring for rettighetshavere og de som representerer disse, skaper situasjonen også ulike konkurransevilkår for plattformtjenestene sammenlignet med lisensierte strømmetjenester som Spotify, som får tilgang til innhold gjennom lisensavtaler med rettighetshavere.

I arbeidet med åndsverkloven ble følgende forslag til ordlyd forelagt Stortingets kulturkomité:

«Leverandører av nettjenester som lagrer og tilgjengeliggjør store mengder verk og annet kreativt innhold lastet opp av brukere, må i samarbeid med rettighetshavere hvis innhold har blitt lastet opp, inngå avtaler om bruken av slike verk.»

I sin innstilling ga Stortingets kulturkomité en anmodning til regjeringen om å se på verdigap-problematikken. Å sitte stille i båten og vente på en avgjørelse fra EU virker lite fremoverlent for et land som er helt på verdenstoppen når det gjelder streaming-brukermønster. Her er det viktig å ikke bare vente på EU, men også å gå foran som godt eksempel og vedta en bestemmelse som kan lukke verdigapet og sørge for at norske kunstnere kan leve av det de skaper. **Vi vil derfor understreke viktigheten av at vår regjering gjør sitt for å sikre et rettferdig digitalt marked.**

Andelen norsk musikk som spilles i kringkasting og i strømmetjenester er synkende. Vi ønsker økt norskandel i kringkasting, strømmetjenester, kor, korps og orkestre og hos den enkelte musikkbruker. Med DAB forsvant konsesjonen fra staten som blant annet på P4 og Radio Norge å spille minst 35 % norsk musikk.

Å drive radio er et kulturpolitisk ansvar. Norsk musikk er en av våre viktigste kulturelle bærebjelker. Det binder oss sammen som nasjon, og er avgjørende for utviklingen av felles identitet og språk. Radio er den viktigste kilden til nordmenn når det gjelder å oppdage ny musikk. Det er derfor avgjørende for oss at de som sitter med et redaksjonelt ansvar, blant annet NRK, påtar seg et samfunnsansvar og øker norskandelen.

EU-Kommisjonen foreslo i høst at 30 % av det Netflix produserer og viser i Europa, må være produsert i EU. Vi oppfordrer Kulturdepartementet til å se hvorvidt lignende kvoter kan innføres for radio og strømmetjenester i Norge. Norske opphavere og utøvere ville sett positive ringvirkninger dersom lignende kvoter ble innført for f.eks. Spotify, som foreløpig bærer preg av at store aktører styrker sin posisjon og skviser ut mindre, nasjonale aktører. En slik kvote vil være med på å løfte norsk musikk og også det norske språk.

[Kommentarer til kapittel 8 Økonomien i kultursektoren](#)

Departementet viser her til at de ønsker å «gjennomgå rammevilkår og ordningar for gründerar og sjølvstendig næringsdrivande for å sikre dei sosiale rettane deira, redusere skjemaveldet og sørgeje for kompetanse innan entreprenørskap og forretningsdrift». Vi vil her vise til våre innspill under kapittel 6. For øvrig synes vi forslag til prioritering lyder bedre under kap 6, da det å «styrke» rettigheter er bedre enn å «sikre» disse.

For øvrig er vi av den oppfatning at kulturøkonomien må gjennomgås grundig og pengestrømmene må følges. Det bør analyseres om statens investeringer i kulturlivet kommer den norske kunsten og

de norske kunstnere til gode. Musikernes og andre kunstnergruppers levekår skal forhåpentligvis forskes på i FoU-arbeidet som omhandler musikkbransjens verdikjede, pengestrømmer og støtteapparatet, men de andre kunstområdene bør også sees på. En full gjennomgang av Kulturrådets støtteordninger og andre statlige styrte eller finansierte ordninger er en selvfølge i dette arbeidet. Hvordan overgangen til DAB påvirker kunstnerne bør også analyseres.

Departementet ønsker å «vidareutvikle bransjen og støtteapparatet rundt utøvande og skapande kunstnarar og gjennom dette medverke til at kunst og kultur frå Noreg når eit større publikum, nasjonalt og internasjonalt», de vil «evaluere igangsette tiltak for kulturell og kreativ næring, og vurdere nye verkemiddel», og de ønsker å utvikle «målrette ordningar som gir fleire ein sjanse til å realisere det kunstnariske talentet sitt der dei bur, og samtidig medverke til auka verdiskaping og fleire arbeidsplassar i kunst- og kultursektoren regionalt».

Vi vil i denne forbindelsen peke på Skuespiller- og dansealliansen har vist seg som en solid og viktig institusjon. Denne må videreføres og videreutvikles som en permanent ordning. Det må også utredes om musikkfeltet skal bli en del av denne ordningen, eller om det skal etableres en egen, frittstående allianse for dette kunstfeltet. **Creo ønsker primært en modell der musikk inkluderes i nåværende allianse, alternativt en egen, frittstående ordning.**

Etter nedleggelsen av Rikskonsertene og opprettelsen av Kulturtanken har det oppstått et vakuum når det gjelder utviklingen av nye produksjoner på musikkdelen av skolesekkordningen. Det finnes nå ikke lengre noen som har et overordnet og helhetlig ansvar for å sørge for en samlet utvikling av musikkfeltet for barn og unge. Dette gjelder både kvalitetssikringen av produksjoner og formidlingen av dem innenfor Den kulturelle skolesekken, men også generelt for musikkens del har denne kunstformen mistet en nasjonal samlende aktør og faglig pådriver. **Creo ønsker derfor at det etableres et «Musikkbruket», etter modell av «Scenekunstbruket».** Disse to ordningene kan etableres under en felles paraply, som to likestilte avdelinger, hvor det i overbygning ligger fellesfunksjoner m.m. Det bør også utredes om deler av midlene til en slik etablering kan være en overføring av deler av de midlene Kulturtanken i dag har avsatt til musikk.

Kulturinstitusjonene har som følge av avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE-reformen) over flere år ikke fullt ut blitt kompensert for lønns- og prisvekst. Dette har medført en betydelig, samlet reduksjon i tilskudd. Virksomhetenes økonomi er i all hovedsak knyttet direkte til kunstnerisk produksjon, og reformen rammer således kjernevirksomheten direkte. Eksempelvis holdes musikerstillinger vakante og levende musikere erstattes oftere av innspilt musikk. Dette går direkte utover kvaliteten i tilbudet til publikum. **Creo ber om at Regjeringen vurderer hvorvidt reformen virker etter hensikten på musikk- og scenekunstområdet.**

Departementet nevner også Gaveforsterkningsordningen i dette kapitlet. Siden denne ordningen ble innført for fem år siden har det blitt bevilget totalt 238 millioner kroner. Selv om midlene har blitt bevilget til gode og prisverdige formål mener vi i Creo det nå er på tide å se på innretning og effekter. Vi er kjent med at ca 62% av giverne er stiftelser og ideelle organisasjoner som har i sine vedtekter å donere penger. Disse pengene ville derfor uansett blitt tilført kultur- og andre formål. Det har også vist seg at bare i underkant av 6% av tildelingene har gått til tiltak og/eller virksomheter i våre tre nordligste fylker. Vi mener derfor at denne ordningen nå må evalueres.

Fleire kunstnerorganisasjoner har sett behovet for å øke kompetansen rundt det å være selvstendig næringsdrivende. Ved flere anledninger har man arrangert såkalte «Kontordager» hvor tanken har vært å arrangere minikurs, samtaler og individuelle veiledninger for å styrke kompetansen til

kunstnere på dette feltet. Blant temaene som er blitt tatt opp er: hvordan lage sin egen forretningsplan, pensjon, trygderettigheter som frilanser og selvstendig næringsdrivende og skatt.

Vi ser behovet for etableringen av et organ, som kan støtte «entreprenørskap» også hos mindre aktører. Innovasjon Norge har riktignok kulturell og kreativ næring som et av sine fokusområder. Innovasjon Norge skal bidra til vekst, verdiskapning og arbeidsplasser via økte investeringer i kunst- og kulturproduksjoner. Målgruppen for denne satsningen er imidlertid bedrifter, gjerne av en viss størrelse.

Realiteten er at få av våre medlemmer kan forvente å motta støtte hos Innovasjon Norge, slik Innovasjon Norge i dag fungerer. Vi foreslår derfor at departementet utreder muligheten for å opprette et lignende statlig organ som kan hjelpe de små næringsforetakene, med behov for nettverk, lån lånegarantier og øvrig støtte. Vår oppfatning er at dette vil kunne bli en stor suksess og bidra til å øke inntektene til norske kunstnere.

For ordens skyld presiseres det at et slik organ ikke vil være noen erstatning for Music Norway. Music Norway gjør en svært viktig jobb for norske musikere, låtskrivere og plateselskap. De har imidlertid kun et eksportfokus.

[Kommentarer til kapittel 9 Internasjonale muligheter](#)

Departementet ønsker å «utarbeide ein internasjonal strategi for kulturpolitikken, saman med Utanriksdepartementet, der målet er å utnytte ressursar og kompetanse på best mogleg måte». Om Regjeringen ønsker å arbeide målrettet for å utnytte eksportpotensialet i norsk musikk bør potten økes og midlene gå til ordningene som administreres av Music Norway. Tilskuddene dekker deler av norske musikers kostnader til reise og opphold i forbindelse med turneer i utlandet. Reisetilskuddene har i en årrekke bidratt til å opprettholde norsk konsertaktivitet i utlandet.

[Kommentarer til kapittel 10 Relevans og representativitet i kulturlivet.](#)

Departementet peker her på at «kulturlivet må opplevast som relevant og vere representativt for heile befolkninga. Det må fremje fridom og høve til å uttrykkje seg for den enkelte. Kulturlivet kan tilby viktige arenaer for å få til betre kvardagsintegrering og leggje til rette for fellesskap basert på mang-fald, likestilling, yringsfridom og toleranse». Det er derfor både merkelig og trist at de to største arenaene der barn og unge møter kunst og kultur, som er skoleverket og kulturskolene, knapt nevnes i denne forbindelsen. Spesielt når departementet lengre ned skriver at «utanforskap er eit demokratisk problem når kulturen medverkar til å forsterke avstanden mellom menneske».

Kultur og kulturaktiviteter utfolder seg der mennesker bor og lever sine liv, i det enkelte lokalsamfunn. Å styrke det lokale kulturlivet, den frivillige innsatsen og samarbeidet mellom profesjonelle og frivillige aktører vil bidra til et mer likeverdig tilbud i små og store lokalsamfunn.

Et av de viktigste tiltakene vil være å programfeste en sterkere statlig og kommunal satsing på kulturskolene. Alle barn som ønsker det, må få gå på kulturskole. ***Det er derfor viktig at det fastsettes en egen forskrift til opplæringsloven, som blant annet regulerer krav til faglig nivå, kapasitet, og nivået for egenbetalingen i kulturskolene.***

Vi er opptatt av at barn og unge skal møte en helhetlig skolehverdag og et mangfold av kulturaktiviteter i sitt oppvekstmiljø, at skolen skal gi rom for elevenes skaperkraft, og at barn og unge skal møte ulike kunstarter som grunnlag for egen dannelse. Men skal skolen kunne utføre dette

oppdraget må skoleverkets kompetanse innenfor estetikk, kunst og kultur økes. **Det må derfor innføres kompetansekrav for å undervise i musikk, og i kunst- og håndverk, på samme nivå som for andre fag, dvs minimum 60 studiepoeng på ungdomstrinnet og minimum 30 studiepoeng på trinnene 1 til 7, grunnskolefagene musikk og kunst- og håndverk må bli fag som elevene kan komme opp i til eksamen i 10. klasse i grunnopplæringen, og timetallet i fagene musikk og kunst- og håndverk må økes i grunnopplæringen.**

Under prioriteringer og videre oppfølging skriver departementet at de vil «arbeide for at alle barn og unge får delta på kulturaktivitetar». **Vi vil i denne forbindelsen peke på Kulturskoletimen som var et tiltak som ble sett på som vellykket og treffsikkert. Dette tiltaket må vurderes igangsatt igjen.** Tiltaket bør også sees i sammenheng med Norsk kulturskoleråds Rammeplan for kulturskolen, der rammeplanens breddetilbud kan være en del av denne kulturskoletimen.

[Kommentarer til kapittel 11 Danning og demokratibyggning](#)

Dannelse er et begrep som heldigvis er på vei inn igjen i den offentlige debatten, så også i denne stortingsmeldingen. Dannelse handler om forståelse, om kunnskap og om å kunne ta reflekterte og overveide valg. Men dannelse er også hvordan et menneske formes, om personlighet, oppførsel og moralske holdninger. Og det handler om konkrete allmennkunnskaper, hvordan vi tenker og handler, og om moral. Det er derfor avgjørende at dannelsesbegrepet får en stor plass i vårt utdanningssystem, noe også denne stortingsmeldingen legger opp til.

Departementet legger her opp til mange gode forslag og prioriteringer, og vi ser frem til den varslede stortingsmeldingen kultur for barn og unge. Vi har i den forbindelse noen innspill til noen av punktene:

Departementet ønsker å «gi fleire barn og unge sjansen til å delta på eit kulturskuletilbod gjennom å leggje til rette for samarbeid mellom kulturskule, skulefritidsordning og frivilligheit, samtidig som ein tek vare på eigenarten til kulturskulen».

Vi stiller oss fullt og helt bak ønsket om å kunne gi et kulturskoletilbud til alle barn og unge som ønsker det. Det vil være en av de viktigste tiltakene for å oppnå målene om å gi flere barn og unge «kulturell ballast, opplæring og glede i møte med ulike kunstuttrykk». Men vi er fremdeles kritiske til at «skoleverket» ikke skal være en naturlig samarbeidspartner for våre kulturskoler, og viser i den forbindelse til Opplæringslova § 13-6: «Alle kommunar skal aleine eller i samarbeid med andre kommunar ha eit musikk- og kulturskoletilbod til barn og unge, organisert i tilknytning til skoleverket eller kulturlivet elles».

Vi vil videre igjen peke på Kulturskoletimen som et meget egnet verktøy til å «medverke til å gi barn og ungdom kulturell ballast, opplæring og glede i møte med ulike kunstuttrykk».

[Kommentarer til kapittel 12 Ein kunnskapsbasert kulturpolitikk](#)

Departementet peker her på at «forskning, kunnskap og innovasjon må derfor vere grunnleggjande element i den vidare utviklinga av kultursektoren». Vi vil her spille inn at kulturfeltet må sees bredt, og at forskning trengs i alle deler av feltet. Vi vil i den forbindelse spesielt peke på utdanningsfeltet og kulturskolene. Der er det forsket lite, og det fines heller ingen større forskningsmiljøer som har dette som sitt ansvarsområde.

Når det nå skal bestilles ny forskning på feltet anbefaler Creo at anbudsbestillingen ferdigstilles i dialog med musikkbransjen og med relevante forskermiljøer for å unngå lignende kritikk som kom i kjølvannet av *Musikk i tall*. Bransjekompetanse, samt bestiller- og forskerkompetanse vil i så måte være svært viktig i utformingen av kravspesifikasjonen i forkant av en anbudsrunde. Etter vår mening er det videre svært viktig at det settes av tilstrekkelig midler til denne forskningen for å sikre et grundig arbeid.

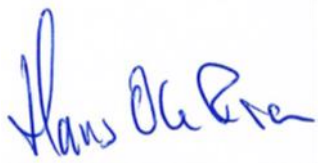
[Kommentarer til kapittel 13 Organisering og ansvarsdeling](#)

Vi vil her vise til tidligere innspill, blant annet vårt høringssvar til rapporten fra ekspertutvalget som har vurdert nye oppgaver til fylkeskommunene. Der påpekte vi at det i beskrivelsen av utvalgets mandat først og fremst var fylkeskommunenes behov og oppgaver som er i fokus, ikke kulturlivets, kulturinstitusjonenes eller våre nasjonale forpliktelser på kulturområdet. Vi kan ikke se at vi har fått gode svar på hvordan departementet har tenkt å ivareta kulturens interesser og behov i forbindelse med en eventuell endring av finansiering og ansvar i denne stortingsmeldingen. Vi er fremdeles svært skeptiske til en overføring av ansvar – inkludert finansieringsansvar – fra statlig til regionalt nivå. Vi er alvorlig bekymret for at en slik endring vil føre til kutt i bevilgningene til viktige kulturinstitusjoner, og vi er også bekymret for at den kompetanse og koordinering som i dag finner sted gjennom det statlige delansvaret vil forsvinne. ***Vi står derfor fast på at en eventuell overføring av ansvars- og/eller finansieringsansvar fra statlig til regional og/eller kommunalt nivå må først og fremst baseres på kulturfaglige og kunstfaglige premisser.***

Creo er også kritiske til hvor vide mandater Kulturdepartementet gir seg selv når de nå går i dialog med fylkeskommunene om fremtidige finansieringsmodeller. Av både kulturpolitiske, og demokratiske hensyn, mener vi det bør legges fram et grundig utredet og helhetlig forslag for behandling i Stortinget.

Creo slutter seg til NTOs anmodning til Stortinget om å be regjeringen komme tilbake med et kulturpolitisk begrunnet forslag til tydelige rammer for den fremtidige finansieringen av musikk- og scenekunstinstitusjonene.

Creo viser ellers til Kunstnernettverkets og NTOs høringssvar og støtter deres innspill og konklusjoner.

A handwritten signature in blue ink that reads "Hans Ole Rian".

Hans Ole Rian
Forbundsleder
Creo – forbundet for kunst og kultur